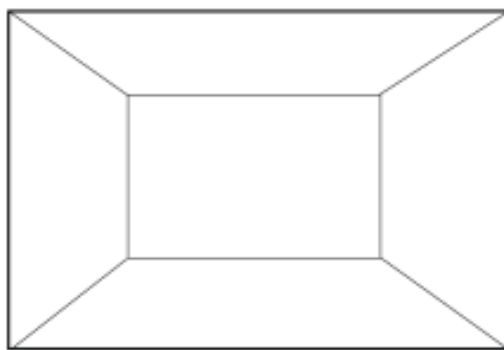

An illustration of three people in a library or bookstore. On the left, a man with dark curly hair, wearing a brown jacket and light-colored pants, is leaning over a low shelf, looking at a book with a red diamond pattern. In the center, a woman with long dark hair, wearing a green and white diamond-patterned sweater and white pants, stands facing the man, holding an open book. She has a large teal backpack. On the right, a person wearing a grey hoodie and a yellow polka-dot shirt is standing and looking at books on a higher shelf. The background consists of several shelves filled with books of various colors. Some books have visible titles or labels in Swedish, such as 'SJÄLBILD', 'HBTQI', 'Krimhistorier', 'Fördomar', 'OJÄMLIKHET', 'Rasism', 'Historia', 'Makt', 'PRIVILEGIER', 'Majoritet Sverige', 'Jämlikhet', and 'Macrobending'. There are also some geometric shapes (circles, triangles) interspersed among the books.

Förberedelse

- Dela in er i grupper, fyra personer i varje grupp.
- Ge varje deltagare tre post-it-lappar.
- Dela ut ett A3-papper till varje grupp. Rita sedan linjer på pappret enligt illustrationen nedan. De fyra yttre fälten fördelas i gruppen, ett fält till varje deltagare.

Instruktion till övning

Enskilt

- Inled med att fundera över hur du definierar begreppet rasism och varför du definierar det på det sättet? Vad ligger till grund för din förståelse av begreppet?
- Skriv ner tre ord för som är viktiga för att förklara begreppet, ett ord på varje post-it-lapp.
- Sätt dina post-it-lappar på ditt fält på A3 pappret

Tillsammans

- När alla är klara läser ni era egna ord för varandra.
- Jämför vilka ord ni har valt för att förklara begreppet. Har ni kommit fram till liknande förklaringar eller skiljer de dig?
- Nu ska ni enas om tre ord som ni tillsammans tycker bäst förklarar begreppet rasism.
- Sätt dessa tre ord i det mittersta fältet på A3-pappret

Reflektion kring övningen

- Mötte du någon definition av rasism som du inte räknat med?
- Var era definitioner lika? Var det någon definition du inte håller med om?
- Finns det någon definition som är mer relevant för er verksamhet?

- Hur var det att bara välja tre av alla era lappar? Fick ni välja bort något som du anser viktigt?
- Har din uppfattning om begreppet ändrats?

Utvidgade perspektiv på begreppet rasism

Vardagsrasism

Vardagsrasism är ett samlingsbegrepp för nedvärderande och fördomsfulla beteenden mot människor på grund av deras religion, hudfärg, nationalitet eller etniska ursprung. Det handlar om sociala praktiker och tankescheman som omfattas av en större grupp än den öppet rasistiska. Vardagsrasism handlar inte om extrema företeelser, utan utgår tvärtom från vardagliga erfarenheter. Det kan handla om socialt avståndstagande, kommentarer, negativt kroppsspråk och blickar, hånfullhet och förlöjligande. Kränkningar som människor upplever varje dag kan ge skadliga effekter på de drabbades fysiska och mentala hälsa.

Källa: Forum för levande historias självstudiekurs *Kunskap om rasism och likvärdigt bemötande*

Strukturell rasism

En rasistisk handling behöver inte alltid vara en medveten handling av en person. Rasism kan finnas i olika former som en del av samhällets strukturer. Det kan vara hur lagar ser ut, hur myndigheter arbetar och hur majoritetssamhället gör och tänker. Det kallas för strukturell rasism.

Strukturell rasism gör så att olika människor har olika rättigheter, olika mycket makt och har olika möjligheter att påverka samhället. Människor tänker medvetet eller omedvetet att personer är del av folkgrupper och har fördomar om hur dessa folkgrupper är.

Diskriminering av en person eller ett hatbrott mot en person är del av något större, del av samhällets strukturer. På samma sätt är diskriminering på grund av kön, funktionsvariation och sexualitet strukturell.

Källa: Undervisningsmaterialet om rasism

Regeringens handlingsplan mot rasism och hatbrott

Med begreppet rasism avses i denna handlingsplan uppfattningar om att människor på grund av föreställningar om ras, nationellt, kulturellt eller etniskt ursprung, religion, hudfärg eller annat liknande förhållande är väsensskilda från varandra och att de därmed kan eller bör behandlas på olika sätt. Detta uttrycks i hög grad i hierarkiska föreställningar om påstått överlägsna och underlägsna människor, men kan också komma till uttryck i tankefigurer om att vissa grupper av människor bär på särskilt klandervärda

personlighetsdrag, i hemlighet utövar makt, eller är en allmänt nedbrytande kraft i samhället. Rasism kan leda till handlingar, t.ex. hatbrott eller diskriminering. Genom historien har rasismen ofta haft utgångspunkt i pseudovetenskapliga föreställningar om biologi i större utsträckning än vad den har i dag. Ett rasbiologiskt synsätt finns dock fortfarande i olika extrema miljöer, t.ex. i den högerextrema så kallade vit makt-miljön.

Rasism tar sig olika uttryck i samhället. Den mest uppenbara formen är när en person medvetet och explicit uttrycker sig eller agerar rasistiskt i något sammanhang. Men rasism kan också uttryckas omedvetet, t.ex. som en konsekvens av olika fördomar som förekommer i samhället, ofta sedan lång tid tillbaka. Denna form av rasism benämns ofta som strukturell rasism. Medvetna eller omedvetna föreställningar om individers grupptillhörighet kan få till följd att människor får olika tillgång till rättigheter och möjligheter i livet.

Källa: [Regeringens information om handlingsplanen mot rasism och hatbrott](#)

Diskutera

- Liknar definitionerna det ni själva kom fram till genom övningen?
- På vilket sätt är definitionerna relevanta för den verksamhet ni arbetar i?